

UMOJA - JARIDA

UNITED NATIONS
TANZANIA

.....

MKUTANO WA NAIROBI ULIOKUTANISHA WAJUMBE KUTOKA DUNIANI KOTE!

Toleo la 87
Novemba - Decemba 2019

VIDOKEZO

- Juhudi za kulinda vyanzo vya maji katika Mkoa wa Kigoma
- Sauti za watoto na vijana zasikika baada ya watu wenye ushawishi kuahidi kusaidia haki zao katika Siku ya Watoto Duniani
- Siku ya Kimataifa ya Wanaojitolea (IVD)
- Jamii zaleta mabadiliko katika kumaliza UKIMWI

Mwanzilishi na Mkurugenzi Mtendaji wa Msichana Initiative, Rebeca Gyumi, akipokea Tuzo ya UNFPA ya kutambua kujitolea kwake katika kupigania haki na fursa ya kuchagua kwa Watanzania wote. [Picha | UNFPA Tanzania](#)

Mwezi Novemba, zaidi ya wajumbe 8,000 kutoka katika zaidi ya mataifa 170 walishiriki katika Mkutano Mkuu wa ICPD25 wa Nairobi mkutano ulioitishwa na Shirika la Umoja wa Mataifa

la Idadi ya Watu (UNFPA) pamoja na serikali za Kenya na Denmark ambapo wote hawa waliunganishwa na ajenda ya pamoja: kuimarisha juhudi ili kuongeza kasi ya utekelezaji na upatikanaji wa fedha kwa

ajili ya Programu ya Utendaji (PoA) ya Kongamano la Kimataifa la Idadi ya Watu na Maendeleo (ICPD). Programu hiyo ya Utendaji, ambao ni chapisho la kipekee

Inaendelea Ukurasa wa pili (2)

Kauli ya Serikali

"Kuwepo kwa Ukatili wa Kijinsia (GBV) kunaathiri sana ukuaji wa uchumi wa nchi yetu kuelekea uchumi wa kipato cha ngazi ya kati kupitia maendeleo ya viwanda kwa sababu juhudi zote zinaelekezwa katika kupambana na uovu huo. Serikali ya awamu ya 5 haitavumilia vitendo vya aina hiyo kwani vinaathiri moja kwa moja maendeleo ya nchi."

Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, Mh. Umyy Mwalimu akihutubia wakati wa uzinduzi wa Kampeni ya Siku 16 za Unaharakati dhidi ya GBV jijini Dodoma, Novemba 26, 2019.

linalotokana na ICPD ya Cairo ya Mwaka 1994, ilitoa wito wa kupatikana kwa haki za wanawake na wasichana za afya ya uzazi kwa kupewa kipaumbele katika juhudi za maendeleo za kitaifa na ulimwenguni kote kama sharti la kuleta maendeleo endelevu, yenye usawa na yaliyo jumuiishi.

Licha ya kupigwa hatua kubwa katika miaka 25 tangu Kongamano la ICPD la Cairo ambalo lilitoa matunda kwa kuimarisha afya na maisha bora kwa mamilioni wasiohesabika ahadi zilizotolewa zinabaki kuwa ndoto ya mbali kwa wengi, wakiwemo wanawake na wasichana wa Tanzania, hadi pale ahadi hizo zitakapotimizwa, vinginevyo kufikia Malengo ya Maendeleo Endelevu mnamo mwaka 2030 itakuwa jambo gumu, au hata lisiwezekane kabisa.

Majadiliano yote katika kongamano hilo yalilenga numerali moja Sifuri (zero). Hii maana yake ni kuon-

doa kabisa vikwazo katika kupata huduma za kuzuia mimba na matunzo ya afya ya uzazi; kuondoa kabisa vifo vinavyozuilika kwa sababu ya ujauzito na kujifungua; na kutovumilia hata kidogo vitendo vya ukatili, unyanyasaji na mateso kwa msingi wa jinsia.

Wajumbe kutoka Serikali ya Tanzania waliungana na jumuiya ya kimataifa jijini Nairobi na kurudia kutoa ahadi za kuongeza kasi ya utekelezwaji wa ICDP, wakia hidi kuongeza bajeti ya afya nchini hadi kufikia asilimia 15 na kuongeza juhudi za kuzuia vifo vya akina mama kwa kuimarisha utoaji huduma za dharura wakati wa uzazi pingamizi na huduma kwa watoto wachanga. Vilevile, Serikali iliweka ahadi ya kuongeza upatikanaji wa huduma kamili, zinazoen-dana na umri za ngono na afya ya uzazi na utoaji taarifa zinazofaa kwa wananchi ambao wengi wao ni vijana. Kwa namna ya pekee, ili kutambua mchango na

uongozi wake katika kupigania haki na uchaguzi na kutetea mazingira salama shuleni na upatikanaji wa elimu bora nchini Tanzania, Rebeca Gyumi, mwanzilishi na mkurugenzi mtendaji wa Msichana Initiative, alipokea tuzo kutoka UNFPA.

Mkutano huo Mkuu wa Nairobi ulipokea ahadi zipatazo 1,250 kutoka kote duniani, ikiwemo ahadi ya mabilioni ya dola kutoka kwa washirika wa sekta za umma na binafsi, na kuweka mipango kamili ya baadaye ya uchukuaji hatua ili kuendeleza ajenda ya ICPD na kuleta mageuzi duniani katika muongo ujao kwa kukomesha kabisa vifo vyote vya akina mama, kutimiza mahitaji ya uzazi wa mpango, na kukomesha vitendo vya ukatili kwa msingi wa jinsia na mila na taratibu nyingine potofu ili kwamba kila mwanamke na msichana, bila kujali anaishi wapi, apate haki za kweli na kufanya uchaguzi wa masuala anayotaka katika maisha yake.

MFUKO WA UENDELEZAJI MITAJI WA UN WAONYESHA NJIA YA MAENDELEO YA KIFEDHA KATIKA SERIKALI ZA MITAA

Mwezi Novemba, Mfuko wa Umoja wa Mataifa wa Maendeleo ya Mitaji (UNCDF) ulionyesha matokeo ya Mfuko wa Maendeleo (LDF) wa nchini Tanzania na nchi nyinginezo, ukikazia

umuhimu wa modeli za ubunifu katika fedha, ushirika na ushirikiano ili kufikia Malengo ya Maendeleo Endelevu (SDGs) kwa uwiano sahihi.

Mgeni rasmi katika tukio hilo alikuwa Bw. Gerald Mweli, Makamu Katibu Mkuu, Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa; Bw. Michael Dunford, Kaimu Mratibu Mkazi wa Umoja wa Mataifa

Inaendelea Ukurasa wa Tatu (3)

Kutoka ukurasa wa Pili (2)

na Mwakilishi wa Nchi wa Mpango wa Chakula Duniani; na Bw. Peter Malika, Mkuu wa UNCDF Tanzania. Wawakilishi wa serikali za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Nepal, Uganda, Bangladesh, Gambia, Guinea, na Lesotho, kutoka sekta za umma na binafsi, ofisi za kibalozi, mashirika ya Umoja wa Mataifa, na wengineo walishiriki.

Washirika, wadau na vyombo vya habari walipata ushuhuda wa moja kwa moja kuhusu maendeleo ambayo UNCDF imekuwa ikiyafanya katika kujenga uwezo mahalia wa utekelezaji wa SDGs kupitia programu za maendeleo nchini Tanzania na katika nchi nyingine. Vidokezo vilijumui-

sha kuanzishwa kwa Kituo cha Ukusanyaji cha Mvugwe, ushirika kati ya Halmashauri ya Wilaya ya Kasulu, Ubalozi wa Norway na UNCDF. Katika kituo hicho, njia ya LDF inaunganisha mtaji wa kuanzia na msaada wa kiufundi ili kujenga mfumo wa biashara na kuweka miundo sahihi ya kiutawala ambayo itahakikisha kwamba kunakuwa na uendeleu katika masuala ya uendeshaji na fedha tofauti na msaada wa UNCDF.

Akizungumza katika tukio hilo, Bw. Mweli alisema: "Serikali ya Tanzania inashukuru sana kwa juhudi za UNCDF za kusaidia halmashauri kuanzisha miradi inayoingiza kipato na hivyo kuimarisha mapato na kukidhi mahitaji ya kimaendeleo katika ngazi ya hal-

mashauri."

Bw. Peter Malika, ambaye ni Mkuu wa UNCDF Tanzania, aliongeza kwamba Mfuko wa LDF wa UNCDF umesaidia kuanzisha na kugharimia miradi 21 inayoingiza kipato kwa kuwekeza takribani Dola za Marekani milioni 20 katika sekta ya umma na ile ya binafsi. Aliipongeza serikali, Familia ya Umoja wa Mataifa na washirika wa maendeleo kwa msaada wao endelevu na ushirika katika kufikiwa kwa malengo ya maendeleo ya kiuchumi ya halmashauri, akisisitiza kwamba: "lengo kuu la ushirikiano wetu huu ni kuona kuna mabadiliko chanya katika maisha ya watu na jamii".

Bw. Abraham Byamungu, Ofisa Mwandamizi wa Uwekezaji wa UNCDF, akitoa maelezo ya jumla kuhusu matokeo ya miradi ya UNCDF kwa Bi. Leyla Cuevas Lopez, ambaye ni Mshauri wa Idara ya Uchambuzi wa Uwekezaji wa Umma na Binafsi anayetoka Makao Makuu ya UNCDF jijini New York. **Picha | UNCDF Tanzania**

UNDP YAREJEA AHADI YA KUSHIRIKINA NA SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

Bi. Christine Musisi, Mwakilishi Mkazi wa UNDP (kushoto), akikabidhi Ripoti ya Tanzania ya Tathamini ya Hiyari ya Taifa kuhusu Utekelezaji wa Malengo ya Maendeleo Endelevu kwa Mh. Ali Mohamed Shein, Rais wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar. Picha | *Ikulu Zanzibar*

“Kizazi kijacho cha kazi za maendeleo hakina budi kuunganishwa na jinsi watu wanavyojenga maisha yao kwa namna wanayotaka; na Umoja wa Mataifa hauna budi kuendelea kujenga ushirika na serikali, washirika wa maendeleo na wadau wengine ili kuhakikisha kwamba njia inayofuatwa ni ile inayolenga maendeleo ya watu kwanza,” aliasa Bi. Christine Musisi, ambaye ni Mwakilishi Mkazi wa UNDP nchini Tanzania, wakati wa mkutano wake hivi karibuni na Mh. Dkt. Ali Mohamed Shein, Rais wa Zanzibar.

Wakati wa ziara yake, Bi. Musisi aliipongeza serikali kwa kudumisha viwango vya juu vya ukuaji wa uchumi

kwa wastani wa asilimia 6.6 katika miaka minne iliyopita na pia kwa kuwezesha upatikanaji wa huduma bora za jamii kwa usawa, hasa elimu, afya, maji, usafi wa mazingira na kinga ya jamii. Vilevile, Bi. Musisi alitambua mafanikio makubwa yaliyopatikana katika kupunguza vifo vya watoto na watoto wachanga, kudhibiti kuenea kwa VVU, na kuhamasisha usawa wa jinsia na uwezesaji wanawake huko Zanzibar.

Bi. Musisi alirejea kuzungumzia nafasi ya UNDP katika kuisaidia Serikali ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ) ili kufikia mipango yake ya maendeleo na kuimarisha ubora wa maisha ya watu kama inavyo- elezwa katika Dira ya 2020

ya Maendeleo ya Zanzibar ambao ni mpango wa muda mrefu na ile mikakati ya maendeleo ya muda wa kati, na kutambua maendeleo yaliyopatikana kama matokeo ya ushirika imara kati ya serikali na washirika wa maendeleo. Msaada wa UNDP kwa SMZ ni hasa katika maeneo ya Utawala wa Kidemokrasi, Ukuaji Jumuishi, Mabadiliko ya Tabia ya Nchi na Nishati, Mazingira na Rasilimali za Asili.

Vilevile, UNDP inasaidia utekelezaji wa miradi iliyo chini ya Programu ya Misaada Midogo (SGP), ambayo hutoa misaada katika jamii, zikiwemo asasi za kijamii katika eneo linalohusika na vikundi vingine kama hivyo visivyo vya kiserikali. Wakati wa ziara yake, Bi. Musisi aliweza kuwatembelea washirika, wakiwemo Mradi wa Ufugaji Samaki huko katika Mbuga ya Taifa ya Jozani-Chwaka na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali.

Lengo ni kutambua fursa na changamoto zilizopo katika maendeleo ya kijamii na kiuchumi ya Zanzibar, ikiwemo msaada wa kiufundi na kifedha kwa ajili ya uandaaji wa Dira ya Maendeleo ya Zanzibar ya 2050.

TANZANIA YAZINDUA JUHUDI MPYA KUKABILI MAGONJWA YASIYO YA KUAMBUKIZA

Mh. Kassim Majaliwa, Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, akizindua programu mpya ya taifa ya kukabiliana na magonjwa yasiyo ya kuambukiza nchini Tanzania. Wengine ni Mh. Umyy Mwalimu (kushoto), Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, na Dkt. Tigest Mengestu (kulia), Mwakilishi wa Nchi wa WHO nchini Tanzania. **Picha | WHO Tanzania**

Katika juhudi za kuzuia na kudhibiti tishio la magonjwa yasiyo ya kuambukiza, hivi karibuni Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mh. Kassim Majaliwa, alizindua programu mpya ya taifa. Programu hii inatambua michango ambayo watu mmoja-mmoja na jamii wanaweza kufanya ili kuzuia magonjwa yasiyo ya kuambukiza.

Kwa mujibu wa ripoti ya Shirika la Afya Duniani (WHO) ya mwaka 2016, magonjwa manne yasiyo ya kuambukiza—magonjwa ya moyo, saratani, kisukari na matatizo

sugu ya mfumo wa hewa—yalisababisha asilimia 71 ya vifo vyote duniani. Tanzania na nchi nyingine zenye kipato cha chini zinakabiliwa na mzigo wa magonjwa ya kuambukiza yakiwemo VVU/UKIMWI, malaria, kifua kikuu na kipindupindu, ambayo tarifa zinaonyesha kuwa ndiyo chanzo kikubwa cha afya duni na vifo.

Nchini Tanzania, takwimu zinazotokana na tafiti za kila mara za afya zinaonyesha kuna ongezeko la asilimia 24 katika idadi ya wagonjwa waliotibiwa magonjwa yasiyo ya kuambukiza kutoka milioni 3.4 mwaka 2016 hadi milioni 4.2 mwaka 2018. Kwa mujibu wa takwimu hizo, mtu mmo-

ja katika kila wanne aliyepata matibabu katika kituo cha afya ana shinikizo la juu la damu, matatizo ya moyo au magonjwa mengine yanayohusu moyo.

“Licha ya ongezeko la kitisho cha magonjwa yasiyo ya kuambukiza, juhudi za kudhibiti hatari hazikuendaa na kasi ya tatizo. Ndiyo maana leo tunazindua programu ambayo itaweka mkazo kikamilifu na kuelekeza nguvu katika kuleta masuluhisho yenye kuzaa matunda,” alisema Waziri Mkuu.

Jitihada zinaelekezwa katika kukabiliana na magonjwa haya yasiyo ya kuambukiza:

Inaendelea Ukurasa wa Sita (6)

Kutoka ukurasa wa Tano (5)

magonjwa ya moyo, kisukari, matatizo sugu ya kifua, saratani, magonjwa ya akili, selimundu, afya ya macho na kinywa na matatizo ya masikio, pua na koo.

WHO linashirikiana na Wizara ya Afya na washirika ili kutoa elimu na kutafuta rasilimali ili kuzuia na kudhibiti magonjwa yasiyo ya kuambukiza na kutoa msaada wa kiufundi ili kufanya utafiti kote nchini kuonyesha jinsi magonjwa haya yalivyo tatizo na kulivyo na hatari kubwa ya watu kukumbwa nayo. Programu hii mpya itapunguza watu kuugua na vifo vya mapema vinavyosababishwa na magonjwa yasiyo ya

kuambukiza kupitia utoaji wa matunzo ya kinga, elimu, tiba na kuimarisha afya.

Lengo la 3 la Malengo ya Maendeleo Endelevu (Afya Bora na Ustawi) linazitaka nchi kupunguza vifo vya mapema vinavyotokana na magonjwa yasiyo ya kuambukiza walau kwa theluthi moja, na kuhakikisha utoaji wa huduma zenye ufanisi za kinga, tiba na kuimarisha afya ya akili ili kuimarisha ustawi wa watu wote. Mh. Umy Mwalimu, Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, alithibitisha kwamba programu hiyo mpya itatumia njia nyingi zaidi zenye ufanisi ili kuimarisha matunzo na kinga dhidi ya magonjwa yasiyo ya

kuambukiza, akisema: "Hili ni jukumu muhimu kwa sababu kama hatuelekezi juhudi zetu katika kukabili hili, nchi yetu haitafikia malengo ya kimataifa na hata yale tuliyojiwekea wenyewe."

"Hili ni jukumu muhimu kwa sababu kama hatuelekezi juhudi zetu katika kukabili hili, nchi yetu haitafikia malengo ya kimataifa na hata yale tuliyojiwekea wenyewe."

**Hon. Umy Mwalimu,
Waziri wa Afya,
Maendeleo ya Jamii,
Jinsia, Wazee na Watoto**

JUHUDI ZA KULINDA VYANZO VYA MAJI KATIKA MKOA WA KIGOMA

Usimamizi wa ubora wa maji ni muhimu ili kuhakikisha usambazaji wa maji salama na safi kwa jamii Mkoani Kigoma. Picha | WHO Tanzania

Inaendelea Ukurasa wa Saba (7)

Washiriki hao katika mafunzo hayo watawashirikisha maarifa waliyopata wasimamizi wengine wa ngazi za chini katika wilaya zao. Washiriki pia walijifunza jinsi ya kupima mabaki ya klorini katika maji na vilevile matumizi sahihi na uhifadhi wa klorini.

Ili kuimarisha uwezo wa wilaya kuendesha usimamizi wa mara kwa mara wa ubo-

ra wa maji, WHO itatoa vifaa ya kupima klorini kwa wafanyakazi waliopata mafunzo li waweze kupima, na kutoa tarifa za kila mara za matokeo na kwa utaratibu maalumu ili hatua zinazostahili zichukuliwe.

Vilevile, WHO ilisaidia utolewaji wa mafunzo kwa asasi za kijamii zinazosimamia maji katika wilaya za Kibondo na Kasulu, ambako viongozo wa vijiji na wajumbe wa kama-

ti za maji walijifunza jinsi ya kulinda usalama wa vyanzo vya maji.

Mafunzo ya usimamizi wa ubora wa maji ni sehemu ya jitihada ya KJP kushughulikia changamoto sugu za maji na usafi wa mazingira katika mkoa wa Kigoma huku mkazo ukiwa katika jamii za vijijini ili kuhakikisha watu wa Kigoma wanapata maji safi na salama.

SIKU YA KIMATAIFA YA WANAOJITOLEA (IVD)

Wanachama wa Kujitolea wa Umoja wa Mataifa na wanaojitolea katika AZAKI mbalimbali wakiwa katika picha ya pamoja na Maofisa wa Umoja wa Mataifa wakati wa Siku ya Kimataifa ya Wanaojitolea iliyoathimishwa Arusha. Zaidi ya watu wanaojitolea 250 kutoka katika asasi mbalimbali walishiriki katika maadhimisho hayo. [Picha | Idara ya Mawasiliano ya UNV](#)

Siku ya Kimataifa ya Wanaojitolea (IVD) huadhimishwa kila Desemba 5. Siku hii ni fursa muhimu ya kuhamasisha kujitolea, kusaidia juhudi za kujitolea, na kutambua 'mchango' wa wanaojitolea

katika kutekeleza Malengo ya Maendeleo Endelevu (SDGs).

Ujumbe wa mwaka huu wa IVD ni: 'Jitolee kwa ajili ya Kujenga Hatima Jumuishi', ambapo uliangazia Lengo la

10: Kupunguza Ukosefu wa Usawa na kupigania usawa na ujumuishi katika kujitolea.

Programu ya Umoja wa Mataifa ya Wanaojitolea (UNV) iliratibu na kujenga ushirika na asasi 27 zisizo za serikali ili kwa pamoja kuadhimisha IVD huko Arusha. Tukio hilo lilifadhiliwa na Mashirika ya UN yanayowapokea Wanaojitolea wa Umoja wa Mataifa.

Akizungumza katika maadhimisho hayo, Bi. Christine Musisi, Mwakilishi Mkazi wa UNDP, alisisitiza kwamba: "Siku ya Kimataifa ya Kujitolea inaangazia nguvu na uwezekano wa moyo wa kujitolea. Ili kufikia maendeleo endelevu, tunahitaji kumjumuisha kila mmoja kutoka katika nyanja zote za maisha.

Bw. Christian Mwamanga, Mratibu wa Nchi wa UNV akiwa katika moja ya mahojiano na Bi. Christine Musisi, Mwakilishi Mkazi wa UNDP kabla ya maadhimisho ya Siku ya Kimataifa ya Wanaojitolea ya Mwaka 2019. Picha | *Idara ya Mawasiliano ya UNV*

Baada ya kutumikia kama mmoja wa Wanaojitolea wa Umoja wa Mataifa wakati ninaanza kazi katika Umoja wa Mataifa, mimi ninatoa ushuhuda halisi kabisa kuhusu kujitolea kulivyo na manufaa makubwa na matokeo chanya katika kuleta maendeleo endelevu ya watu kote duni-ani.”

Bw. Christian Mwamanga, Mratibu wa Nchi wa UNV Tanzania, pia alisisitiza kwamba IVD inaadhimisha juhudi zisizokoma za wanaojitolea ambao huitikia katika nyakati za majanga ili kudumisha utu wa binadamu kwa ajili ya wote na kwamba wananchama wa kujitolea wa Umoja

wa Mataifa hupewa moyo na amali zenye historia ndefu nchini Tanzania katika masuala ya kujitolea na utamaduni wake wa falsafa ya Ujamaa na Kujitegemea.

Zaidi ya wanaojitolea 350 zikiwemo jamii na vijana wanaojitolea, wale wanaotoka katika vyyo vya elimu ya juu, waelimisha rika vijana na Wanaojitolea wa Umoja wa Mataifa walishiriki katika maadhimisho hayo huko Arusha na kuzungumzia uzoefu wao, huku walioshiriki wakijiunga katika kupanda miti na kufanya usafi katika viwanja vya hospitali.

Wanachama wa Kujitolea wa Umoja wa Mataifa wakishiriki katika shughuli za kutoa huduma kwa jamii kupitia kibanda cha maonyesho ya SDGs katika Siku ya Kimataifa ya Wanaojitolea iliyoadhimishwa jijini Arusha. Picha | *Idara ya Mawasiliano ya UNV*

RIPOTI MAALUMU: SAUTI ZA WATOTO NA VIJANA ZASIKIKA BAADA YA WATU WENYE USHAWISHI KUAHIDI KUSAIDIA HAKI ZAO KATIKA SIKU YA WATOTO DUNIANI

vilevile fursa ambazo wanaona kuwa zitaleta mabadiliko nyumbani, shuleni na katika jamii wanamoishi.

Maadhimisho hayo yalikuwa fursa kwa watoto kujadiliana Ajenda hiyo na mapendekezo yake na wadau muhimu, ambapo yote yalihitimishwa kwa utiwaji saini na serikali, wahariri wa vyombo vya habari, viongozi wa dini, Wabunge, washirika wa maendeleo, wajenga ushawishi kupitia mitandao na watu maarufu, pamoja na sekta binafsi.

Watoto wa Tanzania "Wageuka Bluu": Watoto #GoBlue katika maadhimisho ya Siku ya Watoto Duniani! Mwaka 2019 ulikuwa wa kumbukumbu za miaka 30 za Mkataba wa Haki za Mtoto, ambalo lilikuwa tukio la pekee kwa viongozi wa dunia na wadau kurejea ahadi zao za kuendeleza haki haki za mtoto nchini. Picha | UNICEF Tanzania/Studio 19

Shirika la Umoja wa Mataifa la Kuhudumia Watoto (UNICEF) nchini Tanzania lili-saidia uzinduzi wa Ajenda ya Watoto na Vijana, ambayo ilikabidhiwa kwa wadau muhimu wakati wa maadhimisho ya kumbukumbu za miaka 30 za Mkataba wa haki za Mtoto (CRC@30) na Siku ya Watoto Duniani jijini Dar es Salaam mnamo Novemba 20. Mgeni rasmi katika tukio hilo alikuwa Rais Mstaafu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mh. Ali Hassan Mwinyi. Wengine ni pamoja na Naibu Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto pamoja na Wakuu na Wawakilishi wa Mashirika ya Umoja

wa Mataifa, Mabalazi, watoto na wadau mbalimbali.

Ajenda hiyo ni mkusanyiko wa maoni ya zaidi ya watoto na vijana 50,600 ambao walishirikishwa katika mashauriano na kupitia jukwaa la mawasiliano kwa ujumbe mfupi wa simu 'U-Report'. Jarida la Fema, ambalo huwafikia takribani watu milioni 5, pia lilitoa elimu kwa watoto na vijana kuhusu haki na wajibu wao.

Ajenda hiyo ilijadili changamoto ambazo watoto na vijana wanakabiliana nazo katika elimu, afya, kinga ya watoto na ushiriki wao, na

Katika hotuba yake, Rais Mstaafu, Mzee Mwinyi, aliwapongeza watoto na vijana kwa kuzungumza kwa uwazi kuhusu haki zao na pia wajibu wao ili kutafuta ufumbuzi: "Nimetiwa moyo sana kusikia si tu changamoto, ila kwamba watoto na vijana wanajua kwamba haki inaendana na wajibu na wao wanatambua wajibu wao katika kutekeleza Ajenda hii."

Rene Van Dongen, Kaimu Mwakilishi wa UNICEF, aliipongeza Tanzania kwa kupiga hatua katika kusimamia haki za watoto tangu iliporidhia Mkataba huo wa CRC mwaka 1991.

Inaendelea Ukurasa wa Kumi (10)

“Leo tutazindua rasmi chapisho la Ajenda ya Watoto na Vijana ambalo limeandaliwa na vijana ili kuimarisha haki za mtoto nchini Tanzania” alisema Rene Van Dongen, Kaimu Mwakilishi wa UNICEF nchini Tanzania wakati akionyesha chapisho la Ajenda katika maadhimisho ya Siku ya Mtoto Duniani. Picha | UNICEF Tanzania/Studio 19

deleza haki za watoto nchini.

Huku akiwatia moyo watoto na vijana kwamba ajenda yao na mapendekezo yamepitishwa na serikali, Dkt. Ndugulile alisema: “Tumewasikiliza na tunaahidi kuyafanyia kazi mapendekezo yenu. Serikali ina dhamira ya dhati kuen-delea kushughulikia changamoto zote zinazowakabili watoto nchini likiwemo suala la ukatili dhidi ya watoto, ambalo kwa kweli ni tatizo nchini kwetu.”

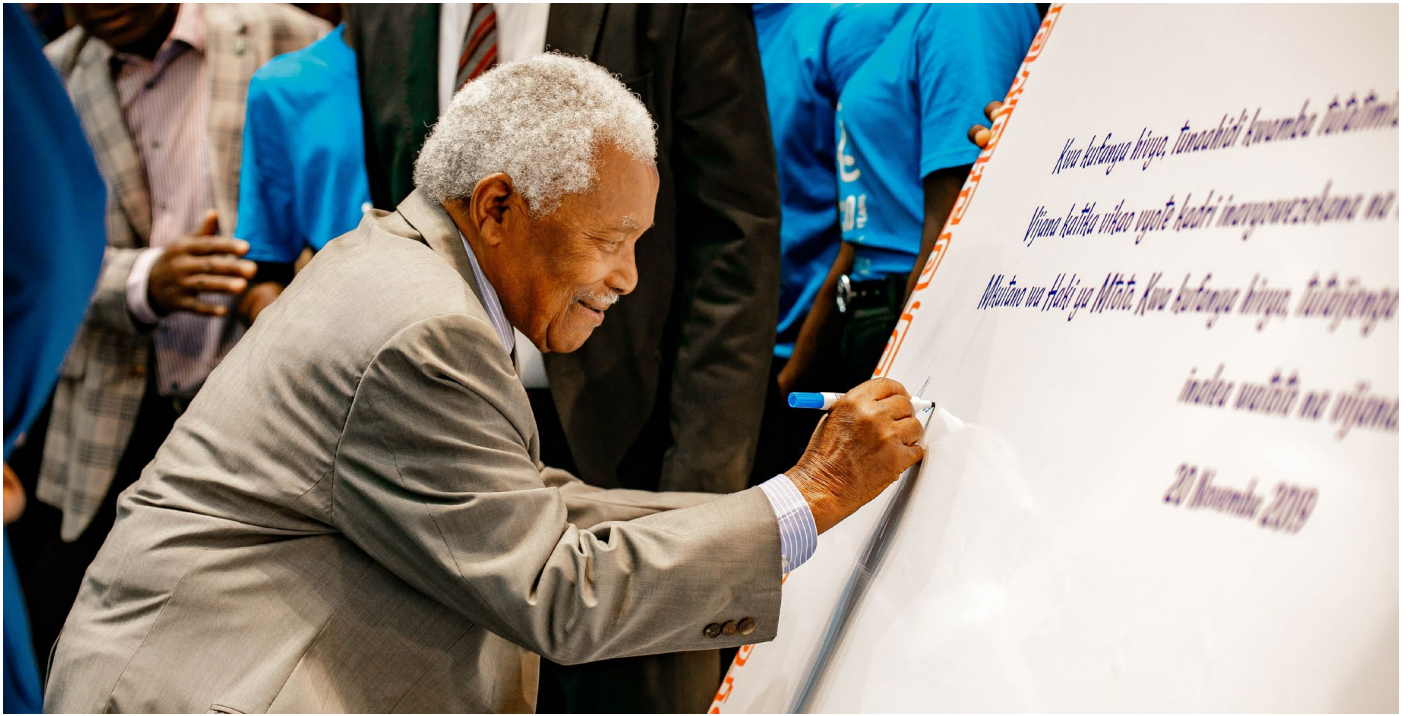
Kama sehemu ya mapendekezo, mwanamuziki maarufu, Mimi Mars, alizindua wimbo maarufu “Watoto Tuwalinde” ambao aliitunga kwa ajili ya watoto wa Tanzania, na ambapo majengo sita ikiwemo Jengo la Umoja, Ubalozi wa Kanada, Makao makuu ya Benki ya NMB, Makao Makuu ya Shirika la Nyumba la Taifa na Ofisi za UNICEF “yalibadilika rangi na kuwa ya bluu” mnamo Novemba 19 kama sehemu ya kampeni ya “Kuwa wa Bluu” ili kuadhimisha miaka 30 tangu kutiwa saini kwa Mkataba wa CRC na kutoa elimu kuhusu masuala ya haki za watoto.

Aliwaasa wadau wote kutafakari kuhusu yale ambayo watoto na vijana wanayasefama na kutoa ahadi ya kuen-

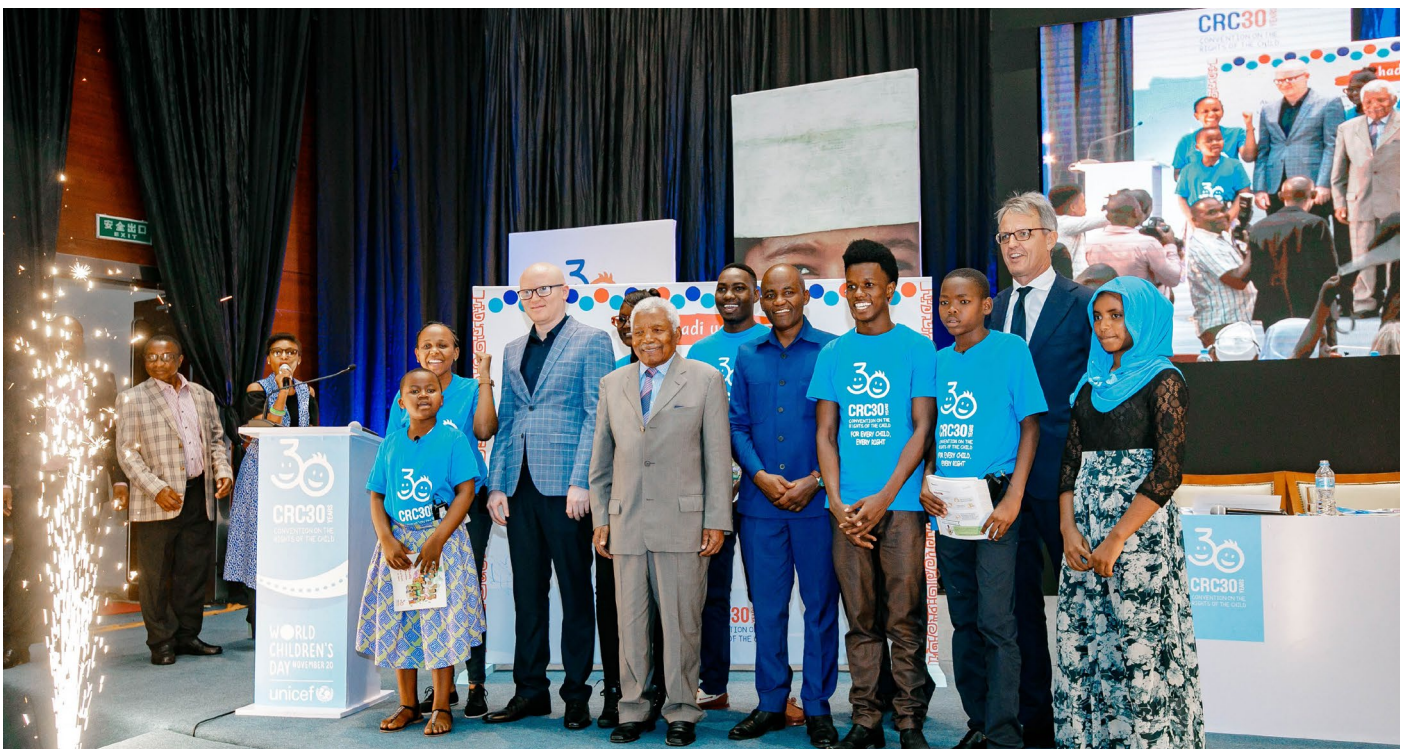

Watoto na vijana wakiwaomba viongozi na wadau kutia saini zao katika ahadi zao za kuendeleza haki za watoto nchini Tanzania. Picha | UNICEF Tanzania/Studio 19

Inaendelea Ukurasa wa kumi na moja (11)

Watoto wakizindua 'Ajenda ya Watoto & Vijana' huku viongozi, akiwemo Rais Mstaafu Mh. Ali Hassan Mwinyi, wakitia saini ahadi ya kuthibitisha utayari wao wa kuunga mkono haki za watoto nchini Tanzania. Rais Mwinyi alipitisha Mkataba wa Haki za Mtoto kwa Tanzania mwaka 1991. **Picha | UNICEF Tanzania/Studio 19**

Rais Mstaafu Ali Hassan Mwinyi akirejea ahadi yake ya kuunga mkono haki za mtoto nchini Tanzania, hii ni miaka 30 tangu alipopitisha Mkataba wa Haki za Mtoto. **Picha | UNICEF Tanzania/Studio 19**

Inaendelea Ukurasa wa kumi na mbili (12)

Watoto na vijana wana matarajio kwamba viongozi wa serikali wataongeza nguvu katika kuendeleza haki za mtoto nchini Tanzania. Picha | UNICEF Tanzania/Studio 19

Mwanamuziki Mtanzania Mimi Mars anaungana na watoto jukwaani wakati wa tumbuizo lake la kushtukiza. Aliimba "Watoto ni taifa la kesho!" – wimbo alioutunga kwa ajili ya watoto wa Tanzania ili kuadhimisha miaka 30 ya Mkataba wa Haki za Mtoto. Picha | UNICEF Tanzania/Studio 19

RIPOTI MAALUMU: KUONGEZA JUHUDI KATIKA KUPINGA KABISA UKATILI WA JINSIA

Mh. Umyy Mwalimu, Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto na Bi. Hodan Addou, Mwakilishi Mkazi wa UN Women Representative, wakifurahia pamoja na wasichana walioshiriki katika uzinduzi wa Siku 16 za Unaharakati wa Kupinga Ukatili wa Jinsia. Uzinduzi ulifanyika Jijini Dodoma. [Picha | UN Women Tanzania](#)

Mnamo tarehe 25 Novemba, 2019, Mh. Umyy Mwalimu, Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, alizinduziwa Siku 16 za Unaharakati huko Dodoma katika kampeni ya dunia ambayo huanza tangu tarehe 25 Novemba ya Siku ya Kimataifa ya Kupinga Ukatili dhidi ya Wanawake. Unaharakati huu huendelea mpaka siku ya maadhimisho ya Haki za Binadamu Duniani, tarehe

10 Desemba. Mh. waziri aliahidi kwamba Serikali pamoja na washirika wake wataendelea kuongeza kasi ili kumaliza kabisa ukatili wa kijinsia nchini Tanzania.

Wakati huohuo, Madawati manne ya Nyongeza ya Jinsia na Watoto katika Vituo vya Polisi (PGCD) yalifunguliwa katika Mkoa wa Mara ili kuiimarisha huduma za kuzuia na kutoa mwitikio kwa ajili ya

wanawake na watoto ambao wamefanyiwa ukatili. Bw. Simon Sirro, ambaye ndiye Inspekta Jenerali wa Jeshi la Polisi Tanzania alifungua rasmi madawati yaliyofadhiliwa na UNFPA huko katika wilaya za Bunda, Butiama (Mwitongo) na Serengeti, na dawati lililofadhiliwa na UN Women katika Wilaya ya Butiama (Kiabakari). Manusura wa ukatili kwa msingi

Inaendelea Ukurasa wa kumi na nne (14)

Dawati la Jinsia na Watoto katika Wilaya ya Serengeti, Mkoa wa Mara, litahakikisha kwamba manusura wa vitendo vya ukatili wanapata matunzo na msaada kwa wakati ili waweze kujenga upya maisha yao. Dawati hilo, ambalo lilijengwa kwa msaada wa UNFPA, lilizinduliwa rasmi na Bw. Simon Sirro, Inspekta Jenerali wa Polisi (katikati). Kulia kwake ni Bi Jacqueline Mahon, Mwakilishi wa UNFPA. Picha | UNFPA Tanzania/Warren Bright

wa jinsia katika jamii zinazoshi katika wilaya hizo sasa wanaweza kupata huduma za afya, kisheria na kisaikolojia katika madawati hayo (PGCDs) na kupata msaada wnaouhitaji ili kuanza kujenga upya maisha yao.

Kama sehemu ya maadhimisho ya Siku 16 za Uana-harakati, viongozi 230 wa kimila kutoka katika mikoa tisa walitangaza kupiga vita ndoa za utotoni, ukeketaji na mila nyingine potofu ambazo zinakiuka haki za binadamu za wanawake na watoto katika tukio la siku mbili lililoandaliwa na UN Women jijini Mwanza. Katika

tukio hilo ziliundwa kamati za mikoa ili kuendeleza kazi ya utetezi katika kukomesha ukatili dhidi ya wanawake na wasichana. Huko Kigoma, zaidi ya watu 7,000 walifikwa na ujumbe wa kukuza uelewa kuhusu madhara na taathira ya vitendo vya ukatili dhidi ya wanawake na wasichana katika tukio lililofadhiliwa na UN Women.

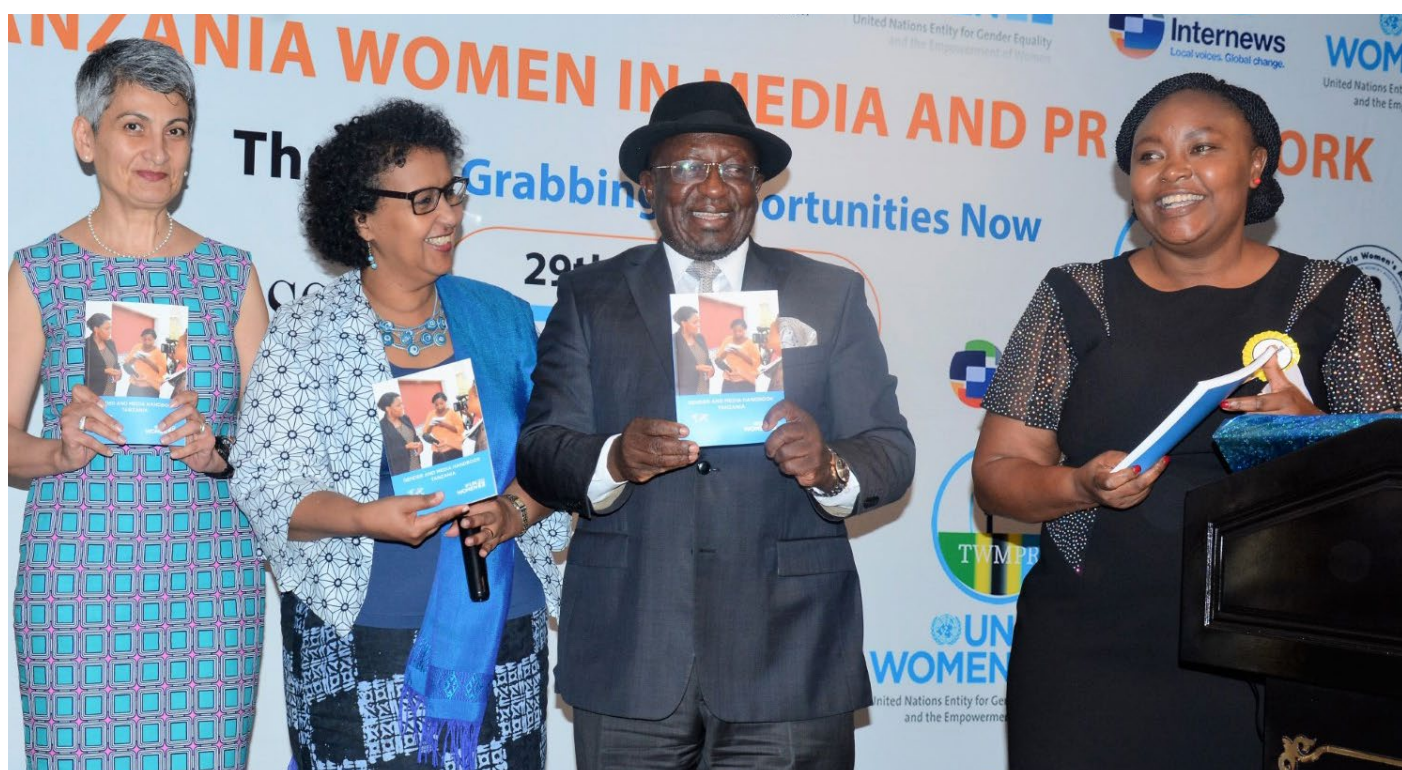
Na katika kutambua mchango wa vyombo vya habari katika kushawishi majadiliano kuhusu sera na kukuza elimu kuhusu vitendo vya ukatili wa kijinsia, Dkt. Har-rison Mwakyembe, Waziri wa Habari, Utamaduni, Sanaa

na Michezo, alizindua Kitabu cha Mwongozo kuhusu Jinsia na Vyombo vya Habari. Akizungumza katika uzinduzi huo, Bi. Hodan Addou, Mwakilishi wa UN Women nchini Tanzania alisisitiza suala la uingizwaji wa jinsia katika sheria ya vyombo vya habari na sera za uhariri, akikumbushia ahadi ya UN Women na mashirika ya Umoja wa Kimataifa katika kufanya kazi pamoja nchini Tanzania ili kuimarisha juhudi za kukomesha Vitendo vya Ukatili dhidi ya Wanawake na kuleta usawa zaidi wa jinsia nchini Tanzania.

Inaendelea Ukurasa wa kumi na tano (15)

Viongozi wa kimila kutoka katika mikoa tisa tofauti nchini wakiweka ahadi zao za kuimarisha juhudi za kumaliza vitendo vya ukatili dhidi ya wanawake na wasichana katika ngazi ya jamii. Picha | UN Tanzania/Edgar Kiliba

Dkt. Harrison Mwakyembe, Waziri wa Habari, Utamaduni, Sanaa na Michezo, akizindua Kitabu cha Mwongozo wa Masuala ya Jinsia na Vyombo vya Habari kilichoandaliwa na UN Women. Picha | UN Women Tanzania

KIGOMA: KUVUNJA UKIMYA JUU YA HEDHI

UNFPA inawasaida wasichana katika Mkoa wa Kigoma kutumia vipawa vyao kikamilifu.
Picha | UNFPA/Karlien Truyens

“Wanawake wengi katika kijiji change huwapeleka mabinti zao kwenye familia za marafiki au ndugu pale wanapokuwa kwenye hedhi,” anasema Aziah (si jina lake halisi*), ambaye ni miongoni mwa wasichana wapato 650 waliovunja ungo ambao wameshiriki katika vipindi vya mafunzo yanayolenga kuhamasisha usimamizi wa salama wa usafi wakati wa hedhi (MHM) katika kituo cha vijana katika Kambi ya Nyarugusu. Vipindi hivyo ni sehemu ya shughuli zilizo chini ya mradi wa miaka minne wa ‘Ujana Wangu, Nguvu Zangu’ wa Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu (UNFPA) ambao

unafadhiliwa na Shirika la Misaada la Ireland. Mradi huo ni mwitikio wa mahitaji ya kipekee ya afya ya uzazi kwa vijana waliobalehe na vijana wanaoishi katika wilaya nne za Mkoa wa Kigoma Kasulu DC, Kasulu Mji, Kibondo DC na Kakonko DC ambapo kuna msaada maalumu kwa ajili ya vijana wanaoishi katika kambi tatu za wakimbizi katika Mkoa wa Kigoma.

Kipindi cha kuvunja ungo na siku za hedhi kunaweza kuleta mkanganyiko mkubwa kwa wasichana waliobalehe, hasa kama hawana mtu wa kuzungumza naye nyumbani au shuleni kuhusu mabadiliko wanayopitia na changamo-

to zake, haswa kwa wasichana wa Kigoma ambako unyanyapaa na mila potofu vina maana kwamba mchakato huu wa kibiolojia unaweza kuwazuia kushiriki shughuli zao za kila siku na hivyo kusababisha wao kutengwa. Kwa wasichana walio wengi, vipindi vya MHM ndiyo fursa ya kwanza ambayo wamewahi kuipata ili kuzungumza kwa uwazi kuhusu siku zao za hedhi, kuuliza maswali, na kutambua kwamba ni kitu cha kawaida kwa maisha yao ya kubalehe na sehemu kubwa ya maisha yao. Zainab (siyo jina lake halisi*) mwenye umri wa miaka 14, sasa anaelewa

Inaendelea Ukurasa wa kumi na saba (17)

Kutoka ukurasa wa Kumi na sita (16)

kuhusu mzunguko wa hedhi na kwanini anaupata.

Anasema, kama ilivyo kwa rafiki zake wengi, alikuwa akikosa kuhudhuria vipindi shuleni na kubaki nyumbani katika siku zake za hedhi. Licha ya mafunzo aliyopata pale katika kituo cha vijana cha Kambi ya Nyarugusu, mwelimisha rika wa huduma za MHM pia amewafikia zaidi ya wasichana na wanawake 500 wanoishi katika jamii ambazo mradi huu unafanyika.

Kagoma (si jina lake halisi*), ambaye hivi karibuni alishiriki katika warsha ya 'Fursa Yake' huko Kasulu, hivi sasa anaelewa kwamba hedhi ni suala la asili la kimwili na kwamba hakuna sababu kwa nini mama na dada zake wasiendelee na shughuli zao za kila siku hata wakati wanapokuwa katika hedhi. Kagoma ni miongoni mwa vijana na wavulana waliobalehe 1,260—kutoka katika jamii ya wenyeji na Kambi ya Nyarugusu, ambao wameelimishwa kuhusu MHM ili wawaunge mkono

wanarika wenzao walio wanawake na kubadili changamoto za kiutamaduni na aibu iliyopo kuhusu mzunguko wa hedhi wa mwanamke.

Juhudi za Mradi wa Ujana, ambao uko katika mwaka wa pili wa utekelezaji, zitaongezewa kasi na kujenga programu yenye ufanisi na endelevu ya MHM ili kila msichana mkoani Kigoma apate msaada na kuwezesha kujifunza na hatimaye kufikia vipawa vyake kamili.

JAMII ZALETA MABADILIKO KATIKA KUMALIZA UKIMWI

Juma la Siku ya UKIMWI Duniani kwa Mwaka 2019 lafunguliwa kwa maandamano ya hiyari katika jiji la Mwanza kwa ajili ya Mfuko wa Taifa wa Udamini wa UKIMWI. Picha | *UN Tanzania/Istan Mutashobya*

Kila Desemba 1 huwa ni maadhimisho ya Siku ya UKIMWI Duniani; ili kuwaunga mkono watu wanaoishi na VVU na kuwakumbuka wale ambao walifariki kwa sababu

ya magonjwa yanayosaibaihsa na UKIMWI.

Maadhimisho hayo hutoa fursa ya kuamsha uungaji mkono mwtikio dhidi ya VVU

ili kufikia shabaha ya Malengo ya Maendeleo Endelevu (SDGs) ya kumaliza kabisa janga la VVU/UKIMWI ifikapo mwaka 2030.

Nchini Tanzania, Siku ya UKIMWI Duniani iliadhimishwa kwa shughuli mbalimbali zilizodumu wiki nzima katika mkoa wa Mwanza, zilizoandaliwa na Tume ya Taifa ya UKIMWI (TACAIDS), Serikali ya Mkoa wa Mwanza, vyama vya kiraia na washirika wa maendeleo, wakiwemo Programu ya Pamoja kuhusu VVU/UKIMWI (UNAIDS) na Shirika la Kazi Duniani (ILO). Ujumbe wa mwaka huu ulikuwa: 'Jamii zinaweza kuleta tofauti' ambao ulilenga kutambua mchango wa jamii katika

Inaendelea Ukurasa wa kumi na nane (18)

Kutoka ukurasa wa Kumi na saba (17)

kukomesha UKIMWI kama kitisho cha afya ya jamii.

Mh. Jenista Mhagama, Waziri wa Nchi katika Ofisi ya Waziri Mkuu (Kazi, Ajira, Vijana na Wenye Ulemavu), alikuwa mgeni rasmi katika maadhimisho ya Siku ya UKIMWI Duniani mnamo Desemba 1, na aliungana na Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais (Utawala Bora), Mh. George Mkuchika; na Mh. Umyy Mwalimu, Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, pamoja na wakuu wa mikoa.

Akizungumza katika maadhimisho hayo, Mh. Mhagama alizungumzia kupungua kwa kasi ya kuenea kwa VVU tangu mwaka 2014 ambapo sasa ni asilimia 4.7 kulinganisha na asilimia 7 na kwamba asili-

mia 75 ya watu wanaoshi na VVU hivi sasa wanapata tiba ya kupunguza makali ya virusi, jambo ambalo nalo ni ongezeko kubwa katika muongo uliopita. Alimtia moyo kila mmoja kupima ili kujua kama ana VVU au la ili kupata tiba sahihi iwapo atakutwa na maambukizi ili kuendeleza juhudi za kuzuia maambukizi mapya. Vilevile alitoa wito kwa uratibu makini, unaoashirikisha sekta mbalimbali na kuimarisha ushirikiano katika mwitikio dhidi ya VVU hatimaye kufikia 'zero' tatu yaani, kutokuwa na maambukizi kabisa, kutokuwepo kwa unyanyapaa na kutokuwepo kwa vifo vinavyotokana na UKIMWI.

Dkt. Leo Zekeng, Mkurugenzi wa Nchi wa UNAIDS, akizungumza kwa niaba ya UN Tanza-

nia, aliipongeza serikali kwa jitihada zake katika kumaliza VVU na UKIMWI, na mabadiliko ya hivi karibuni Bungeni ya kupunguza umri wa hiyari wa kupima kutoka miaka 18 hadi 15.

Katika wiki nzima ya maadhimisho ya Siku ya UKIMWI Duniani, washirika, vyama vya kiraia na washirika wa maendeleo walifanya maonyesho ya kazi zao katika Viwanja vya Rock City Mall jijini Mwanza, ambako waliwavutia zaidi ya wageni 2,000 ambao walipata nafasi ya kujifunza kuhusu VVU na UKIMWI. Jumla ya watu 2,265 walitumia fursa hiyo kujipima ili kujua hali yao ya VVU, wakati ambapo wengine walijitolea damu au kupima saratani ya kizazi.

Dkt. Leo Zekeng, Mkurugenzi wa Nchi wa UNAIDS Tanzania (kulia), akimkaribisha Mh. Jenista Mhagama, Waziri wa Nchi katika Ofisi ya Waziri Mkuu (katikati) na Mh. Umyy Mwalimu, Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto (kushoto) katika maonyesho ya Umoja wa Mataifa Tanzania wakati wa maadhimisho ya Siku ya UKIMWI Duniani. Picha | UN Tanzania/Istan Mutashobya

SOKO LA MKULIMA LA OYSTERBAY LAKABIDHIWA KWA CHAMA CHA USHIRIKA

Wakiwa wamesimama katika picha ya pamoja kutoka kushoto ni Bi. Felista Kimalele, mchuuzi; Bi. Wendy Bigham, Kaimu Mkurugenzi wa Nchi wa WFP; Bi. Ruth Sabai, mwenyekiti wa Chama cha Ushirika wa Masoko cha Wakulima Waswahili; Bw. Jose Correia Nunes, Mkuu wa Ushirikiano wa Maendeleo wa Jumuiya ya Ulaya nchini Tanzania na Afrika Mashariki; na, Bw. Gabriele Maneo, Mkurugenzi wa Nchi wa CEFA, baada ya sherehe za makabidhiano ya Soko la Mkulima la Oysterbay kwa wachuuzi Waswahili. **Picha | UNIC/Laurean Kiiza**

Mwishoni mwa mwaka 2019, Mpango wa Chakula Duniani (WFP) na Umoja wa Ulaya (EU) walikabidhi Soko la Mkulima la Oysterbay (OFM) kwa Chama cha Ushirika wa Masoko cha Wakulima Waswahili ambayo ni taasisi iliyoungwa hivi karibuni na wauzaji wa sokoni wa mazao ya wakulima.

Soko la Mkulima la Oysterbay lilianzishwa na WFP kwa kushirikiana na CEFA—AZAKI ya Kiitaliano mwaka 2013 na limekuwa likifadhiliwa na Umoja wa Ulaya tangu mwaka 2017 kupitia mradi wa Boresha Lishe. Katika

miaka miwili iliyopita, WFP na Umoja wa Ulaya zimelitumia Soko la Mkulima la Oysterbay kama jukwaa la kuhamasisha utekelezaji wa mradi wa Boresha Lishe na pia kuhamasisha lishe na ulaji mlo kamili kupitia ujumbe unaohusu lishe katika Soko la Mkulima tangu Novemba, 2018.

“Imekuwa ni safari yenye bashasha kwa Soko la Mkulima la Oysterbay,” alisema Wendy Bigham, Naibu Mkurugenzi wa Nchi wa WFP. “Hapo mwanzo, Soko hili lilianzishwa ili kuhamasisha jamii za mijini kuzalisha vyakula vya kienyeji. Hivi leo

limevuka sana hatua hiyo.”

Wakati wa tukio hilo, Jose Correia Nunes, Mkuu wa Ushirikiano wa Maendeleo wa Umoja wa Ulaya, alisema Soko la Mkulima lilikuwa fursa kwa wakulima wadogo wadogo kujiongezea kipato na kupata usalama wa chakula na hakuna shaka kwamba masoko yana mchango wa pekee katika maendeleo ya kijamii na kiuchumi.

CEFA ilisaidia kipindi cha mpito wa soko tangu kurasmishwa na usajili wa ushirika na vilevile kujenga uwezo kwa uendeshaji zaidi.

Inaendelea Ukurasa wa Ishirini (20)

Kutoka ukurasa wa Kumi na tisa (19)

Ruth Sabai, ambaye ni mwenyekiti wa Chama cha Ushirika cha Wakulima Waswahili alishukuru Umoja wa Ulaya, WFP na CEFA kwa msaada wao tangu mwaka 2013, na aliogneza kusema: "Wachuuzi katika Soko la Mkulima ni vikundi vya wazalishaji wadogo au familia zinazojihusisha na biashara na soko hilo limewapa fursa ya kuwa washindani zaidi na kuongeza faida." Tangu mwishoni mwa mwaka 2019, Soko la Mkulima la Oysterbay limekuwa likiendeshwa na Chama cha Ushirika wa Masoko cha Wakulima Waswahili.

"Tungependa kuishukuru CEFA na kamati ya wachuuzi kwa kazi nzuri waliyofanya, na tunawatakia kila la kheri na mafanikio kwa siku zijazo,"

SIKU ZA UMOJA WA MATAIFA:

Januari 27 – Siku ya Umoja wa Mataifa ya Kumbukumbu za Mauaji ya Wayahudi

Februari 4 – Siku ya Saratani Duniani

Februari 6 – Siku ya Kimataifa ya Kukomesha Kabisa Ukeketaji (FGM)

Februari 20 – Siku ya Dunia ya Haki za Kijamii

UMOJA WA MATAIFA MADHUBUTI KWA DUNIA BORA ZAIDI

**UNITED NATIONS
TANZANIA**

Ofisi ya Mratibu Mkuu wa Umoja wa Mataifa

+255 22 219 5021

info.untz@one.un.org

www.tanzania.un.org